

SOTSIAALPOLIITIKA kohta

Heaks kiidetud ERP fraktsiooni 18. mai 2021. aasta koosolekul

Meietötamiseviisideisaaenamkunagi olema endised. Tehnoloogiline revolutsioon, mille me tunnistajaks oleme, toob kaasa tehnika enneolematu arengu ja uusi ärivõimalusi. Maailmakaubandus, tugev ühisraha, Euroopa tööstus- ja keskkonnastandardid ning tugev ühtne turg loovad edukate ettevõtete positiivse mõjuringi, suuremad maksutulud ning rohkem ja paremaid töökohti. Edu toob kaasa jõukuse. Samal ajal muudab see tehnoloogiline revolutsioon radikaalselt majandusmustreid, sotsiaalsüsteeme ja tööturgu.

Kristlike demokraatidena toetame tehnoloogilise revolutsiooni potentsiaali täiel määral ärakasutamist, tagades samas, et kõik ühiskonnaliikmed saavad sellest heaolust osa. Mitte kedagi ei tohiks kõrvale jätta ning me peame seisma poliitika eest, milles võetakse arvesse demograafilisi probleeme ja edendatakse võrdseid võimalusi kõigi jaoks, eelkõige nende jaoks, keda kriis on kõige rängemalt tabanud, nagu haavatavad rühmad, perekonnad, noor põlvkond ja eakad. Usume, et meie väärtused on praegu asjakohasemad kui kunagi varem ning tugev lähtepunkt tuleviku kujundamiseks. Neis on ühendatud konservatiivsed, liberaalsed ja kristlik-sotsiaalsed mõtteviisid. Sotsiaalse turumajanduse kontseptsioon koos tasakaaluga ühelt poolt vabaduse ja üksikisiku takistamatu arengu ning teiselt poolt solidaarsusega kõigi ühiskonnaliikmete vahel on peamised vastused meie aja väljakutsetele.

Selle saavutamiseks tuleb pakkuda võimalust teha inimväärset, väarikusel ja sooritustel põhinevat tööd, mis viib ühiskonnani, mille väärtus on suurem kui üksikisikute pingutuste summa. See tähendab, et Euroopa Liit ja liikmesriigid peavad koos tegutsema, et tagada austus töö vastu ja õiglane töötasu. Palgad peavad

võimaldama inimestel elada inimväärset elu. See tähendab ka ettevõtlusvabadust ja võrdseid võimalusi kaubanduses, ühtsel turul ja seal kehtivates rahvusvahelistes kaubandussuhetes. Majandus peab aga teenima kõigi meeste ja naiste huve, mitte vastupidi. Tugev ühtne turg, sotsiaalne stabiilsus ja õiglus käivad käsikäes. Selleks et ühtse turu potentsiaali saaks täielikult ära kasutada ja ausat konkurentsi võimaldada, on vaja asjakohaseid miinimumstandardeid, sealhulgas tööohutuse, haavatavate rühmade kaitse, diskrimineerimisvastase võitluse ja õiglaste lähetamisstandardite kohta, ning struktuurifondide kaudu on vaja pakkuda erilist toetust ebasoodsas olukorras olevatele piirkondadele.

Selline sotsiaalpoliitika oli osa Euroopa Majandusühendusele aluse pannud Rooma lepingutest ja selles rõhutatakse sotsiaalset arengut kui üleüldist eesmärki ning tasakaalukat majandusarengut. Meie kohus on seda pärandit hoida ja see 21. sajandisse edasi kanda. Kui ELi kuus asutajaliikmesriiki 1957./58. aastal kokku tulid, olid nende ees samuti enneolematud majanduslikud, ühiskondlikud ja tehnoloogilised muutused. Nad teadsid, et areng peab olema nii majanduslik kui ka sotsiaalne, nii et igaüks saab selles vastavalt oma võimetele osaleda, et luua vabal, avatud ja õiglasel sotsiaalsel turumajandusel põhinev uus kogukond ja ühiskond. Nii saab majandus kasvada ning vaesus ja ebavõrdsus väheneda.

Võimaluste alalhoidmine COVID-19 ajal

Sotsiaalse turumajanduse keskele kohale seadmine on praegu vajalikum kui kunagi varem. COVID-19 sügav majanduslik ja

sotsiaalne mõju on vaid viimane näide sellest, miks on vaja Euroopa tasandil sotsiaalküsimustega tegeleda: mitte selleks, et reguleerida iga üksikasja, vaid et toetada liikmesriike ja tagada, et võrdsed võimalused jääksid Euroopa projekti tuumaks, järgides samal ajal subsidiaarsuse põhimõtet.

COVID-19 mõju on ebaühtlane eri liikmesriikide, piirkondade ja ühiskonna eri rühmade lõikes ning mõjutab kõige raskemalt just kõige haavatavamaid rühmi. Pandeemia osutas teravalt paljudele praegustele tasakaalustamata küsimustele ja kiirendas ohtlikke sotsiaalseid suundumusi. Majanduslangus ohustab paljude inimeste toimetulekut. Seda silmas pidades leppisime kokku, et lisame riiklikele meetmetele Euroopa tasandi meetmed, nagu eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA), et pakkuda majanduslikku ja sotsiaalset ühekordset Euroopa solidaarsusmeetet. Kuna süsteem on laenupõhine, välistab see moraaliiriski, andes samal ajal kõigile ELi liikmesriikidele vajalikud vahendid, et tagada pandeemia ajal turvavõrk, toetada riiklike osalise töötuse kavasid ja vältida massilisi koondamisi. See Euroopa Komisjoni antavatest ühistest laenudest rahastatav meede, millele liikmesriigid annavad tagatised, on selge märk Euroopa solidaarsusest kriisi ajal.

Nüüd, kus kriisi majanduslikud tagajärjed kestavad arvatust kauem, näeme me TERA komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni välja kuulutatud Euroopa töötushüvitiste edasikindlustuskavana. Seega tuleks rahastamisvahendi kehtivust pikendada terveks praeguseks erakorralise olukorra ajaks, see peaks jätkuvalt põhinema laenudel ja seda tuleks kasutada üksnes tõsiste välise finants- või majanduslike löökide korral.

Tulevikuks vajalike oskuste arendamine

Osana oma reageeringust COVID-19-le soovime tugevdada meie majanduse konkurentsivõimet, tagades, et meie ühiskonna igal liikmel on töö leidmiseks ja oma talendi kasutamiseks õiged oskused, eelkõige praegu COVID-19 kriisi all kannataval noore põlvkonnal. Selleks et pidada sammu kaasaegse tööturu nõudmistega, peame investeerima inimkapitali ja teadmistesse. Noore põlvkonna seas on töötus eriti kõrge, samas kui paljud tööandjad ei suuda leida töötajaid vabadele töökohtadele, sest nad ei leia õigete oskustega inimesi.

Vaja on tugevdada ELi haridusprogramme, viies samal ajal koolituse ja hariduse kooskõlla tulevikumajanduse ja ühiskonna vajadustega, toetada töötajaid ja õpetajaid vajalike oskuste õpetamisel ning investeerida digitaristusse. Märkimisväärne osa taasterahastu „Next Generation EU“ raames eraldatud taastekava vahenditest tuleks kulutada oskuste täiendamisele ja elukestvatele õppele.

Samuti soovime, et EL töötaks välja uued digitaalsed platvormid piiriülese hariduse ja töövõimaluste jaoks.

Need meetmed ei tohiks piirduda kitsalt üksnes majanduse taastamisega. Prognoosid näitavad, et tulevikus töötab ELis rohkem inimesi kõrget kvalifikatsiooni nõudvatel töökohtadel, samal ajal kui vajadus madalat kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade järele eeldatavasti väheneb. Seepärast tuleb töötajate kvalifikatsioonide kohandamiseks tööturu nõudmistega (sealhulgas rohelise kokkuleppe ja digitaliseerimisega) kaasavaid haridus- ja koolitussüsteeme reformida ja ajakohastada. Üleüldiselt peaks see poliitika olema kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba, rohelise kokkuleppe ja digitaliseerimisega.

Haridus on investering meie ühisesse tulevikku ning üks peamisi vahendeid iga inimese arenguks ja eneseteostuseks. Sellel on positiivne mõju sotsiaalsele ühtekuuluvusele, mis on majanduskasvu, töökohtade loomise ja tööhõive eeltingimus.

Digitaalne ühtne turg: mitte ülereguleerimine, vaid võimalused

Oleme seisukohal, et tööturu üha suurenevat digiteerimist ja selle uusi tehnoloogiaid tuleks võtta pigem võimaluste kui ohuna. Soovime, et digitaalsed ärimudelid koos vastavate uute töövõimalustega Euroopas edeneksid. Soovime, et Euroopast saaks maailma ettevõtluse tulipunkt.

Soovime, et internetipõhised kauplemisskohad, rakenduste pakkujad ja juhutöödel põhinev majandus alluks maksustamise ja tööturu normidele, nagu traditsioonilisedki ettevõtted, tagades samal ajal tarbijakaitse ja usalduse.

Tööturu digiteerimine, sealhulgas platvormitöö, peaks austama sotsiaalpartnerite tööd ega tohiks tuua

kaasa uut liiki tööhõivestaatus. Me soovime võidelda fiktiivse füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise vastu selgete kriteeriumidega, mille abil eristada töötajate ja sõltumatute töövõtjate tööhõivestaatusi. Idufirmad ja VKEd võivad kasutada uuenduslikke töömudeleid, ilma et nad seejuures takistaks ausat konkurentsi ja rikuks tööturu norme või hoiduks kõrvale sotsiaalkindlustusmaksetest.

Töötajad peaksid samuti kasu saama digiteerimisprotsessidest, näiteks kodukontorite töö õiglasest raamistikust ja tehisintellektil põhinevatest tugisüsteemidest, samal ajal unustamata nende õigust ühendus katkestada. Soovime tagada, et töö mitmekesisuse ning tööaja ja koha paindlikkuse võimaldamine on vabatahtliku valiku küsimus, mitte töötajate õiguste rikkumine.

Miinimumpalga reguleerimise asemel raamistiku loomine

Me avaldame heameelt asjaolu üle, et Euroopa Komisjon ei ole töötanud välja siduvat valemit miinimumpalga kehtestamiseks, vaid on pakkunud selle asemel välja ühise Euroopa viisi, kuidas tagada kõigile piisav töötasu ning kaotada ebaõiglasel tavaliselt töötajate sotsiaalkaitsestandardite alandamine. Ettepaneku keskmes on liikmesriikide võõrandamatute õiguste ja subsidiaarsuse põhimõtte tagamine, mis on meie sotsiaalpoliitilist lähenemisviisi reguleerivad aspektid.

Euroopa heaolu ei põhine tsentraliseeritud otsustel, vaid austab liikmesriikide ja piirkondade seadusi, tavasid ja traditsioone, eelkõige nii tundlikus valdkonnas nagu sotsiaalpoliitika. Euroopa vaim ning inimkeskne majanduslik ja sotsiaalne lähenemisviis tekitavad siiski ka ühtsuse ja kaasatuse tunde ning nendega seoses on vaja lahendusi, et vältida (palga) vaesust, ebaausaid tavasid ja madalaimate töajakulude poole püüdlemist. Ettepanek Euroopa miinimumpalga kohta peaks olema kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba 6. põhimõttega, võimaldades igaühel elada inimväärselt sõltumata sellest, kus ta töötab.

Käesoleva ettepaneku keskmes peab olema riiklike traditsioonide ja vabaduse austamine ning sotsiaalpartnerite rolli tugevdamine. Seetõttu ei ole meie eesmärk muuta seda, mis toimib riiklikul tasandil hästi, vaid olemasolevaid riiklike süsteeme tugevdada, pöörates suurt tähelepanu sotsiaaldialoogile, kollektiivläbirääkimistele ja nende siduvale

mõjule. Subsidiaarsus ja solidaarsus käivad käsikäes ning on ühe mündi kaks külge. Siiski tuleb välja töötada miinimumstandarditega turvavõrgud, et tagada kõigi liidu töötajate õiglane tasustamine ning kaotada madalalalgalsed sektorid, ebatüüpilised ja ebakindlad töötingimused ning takistada sotsiaalkindlustussüsteemide lammutamist.

Kui liikmesriigid otsustavad vabalt kehtestada miinimumpalga liikmesriigi enda või selle sotsiaalpartnerite poolt otsustatud tasemel, tahame tagada, et see vastab miinimumnormidele, mis on selgelt määratletud võttes arvesse töötajaid, nende väarikust ja Euroopa Liidu kõige olulisemaid põhimõtteid. Subsidiaarsuse huvides oleme vastu õiguslikult siduvatele soovitudele ja kriteeriumidele, millega kehtestatakse miinimumpalga tase.

Kuritarvituste vastu võitlemine ja õigluse tagamine

Ühtse turu avatust ja kõigi jaoks avatud võimalusi saab tagada ainult siis, kui ELi hoiak mis tahes kuritarvitamise vastu on jäik. Esmajärjekorras soovime, et Euroopa Tööjõuamet hakkaks täielikult toimima, et toetada ja tugevdada liikmesriikide tööinspeksioonide ja -ametite ning sotsiaalpartnerite suutlikkust, mille abil tihedas koostöös riiklike ja piirkondlike ametiasutustega tagada õiglane liikuvus ja töötajate õiguste tulemuslik piiriülene jõustamine ning võidelda tulemuslikult sotsiaalse pettuse, kuritarvitamise ja dumpingu vastu.

Et kuritarvitustele vastu seista ja tagada töötajate võrdne kohtlemine kogu töövõtjate ahelas, peaksime tegelema töötajatele kahjulike alltöövõtulepingutega, mille sõlmimisel kasutatakse fiktiivseid skeeme, nagu riulifirmad, näiline renditöö ja fiktiivne füüsilisest isikust ettevõtjana töötamine.

Selleks et nii riiklikud ametiasutused kui ka Euroopa Tööjõuamet saaksid sobiva vahendi väärkasutuse tuvastamiseks, peaksime seadma eesmärgiks muuta sotsiaalkindlustusteabe elektrooniline vahetamine (EESSI) võimalikult kiiresti täielikult toimivaks. See hõlbustab piiriülest teabevahetust sotsiaalkindlustusasutuste vahel ja kiirendab üksikjuhtumite menetlemist, tekitamata samas ettevõtetele või töötajatele lisakoormust. Lisaks peaksime edasi liikuma Euroopa digitaalse sotsiaalkindlustusnumbriga (ESSN), mis on vajalik õiguskindluse, õiglase liikuvuse

ning töötajate õiguste kaitse ja jõustamise tagamiseks.

See peaks aitama tõhustada sotsiaalkindlustusõiguste piiriülest kaitset, võidelda kuritarvituste vastu ja parandada Euroopa Tööjõuameti jõustamissuutlikkust.

Peresõbralik poliitika

Me pooldame peresõbralikku poliitikat, et lapsed saaksid eluks parema lähtepositsiooni ja vanemad leiaksid sobiva tasakaalu tööelu ja perekondlike kohustuste vahel. Lapse elu kulg sõltub suurel määral ajast ja hoolitsusest, mida ta oma esimestel eluaastatel vanematelt saab. Oleme mures arvukate koolist väljalangenute pärast, kes võivad hiljem langeda töötusse ja vaesusse, mis on paljudel juhtudel põlvest põlve korduv olukord.

EL ja liikmesriigid peavad julgustama tööandjaid võtma peresõbralikke meetmeid, nagu vanemate võimalus teha kaugtööd ja ajutiselt vähendada oma tööaega ilma märkimisväärsete palgakärbeteta ning tööalane liikuvus, selleks et tagada laste hooldus ja haridus. Kaugtöö reguleerimisel on oluline võtta õppust pandeemiast saadud kogemusest, ilma et sellel oleks seejuures kahjulik mõju tööandjatele või töötajatele.

Meie kohus on luua selline Euroopa poliitika, mis tagab laste ja noorte õiguste austamise ning nende heaolu, ning seda täiustada.